

**BRUSSELS
HOOFDSTEDELIJK PARLEMENT**

GEWONE ZITTING 2013-2014

20 MAART 2014

ONTWERP VAN ORDONNANTIE

**houdende oprichting van een Observatorium
van de referentieprijzen voor
de overheidsopdrachten binnen
de Economische en Sociale Raad van
het Brussels Hoofdstedelijk Gewest**

VERSLAG

uitgebracht namens de commissie
voor de Financiën, Begroting,
Openbaar Ambt,
Externe Betrekkingen en
Algemene Zaken

door mevrouw Barbara TRACHTE (F)

**PARLEMENT DE LA RÉGION
DE BRUXELLES-CAPITALE**

SESSION ORDINAIRE 2013-2014

20 MARS 2014

PROJET D'ORDONNANCE

**portant création d'un Observatoire
des prix de référence dans
les marchés publics au sein du
Conseil économique et social
de la Région de Bruxelles-Capitale**

RAPPORT

fait au nom de la commission
des Finances, du Budget,
de la Fonction publique,
des Relations extérieures et
des Affaires générales

par Mme Barbara TRACHTE (F)

Aan de werkzaamheden van de commissie hebben deelgenomen :

Vaste leden : de heer Philippe Close, mevr. Françoise Dupuis, de heer Eric Tomas, mevr. Zakia Khattabi, de heer Yaron Pesztat, mevr. Barbara Trachte, de heer Olivier de Clippele, mevr. Marion Lemesre, de heren Emmanuel De Bock, Didier Gosuin, mevr. Sophie Brouhon, mevr. Brigitte De Pauw.

Plaatsvervanger : mevr. Caroline Désir.

Andere leden : de heren Hamza Fassi-Fihri, Jamal Ikazban, Arnaud Pinxteren.

Zie :

Stuk van het Parlement :

A-522/1 – 2013/2014 : Ontwerp van ordonnantie.

Ont participé aux travaux de la commission :

Membres effectifs : M. Philippe Close, Mme Françoise Dupuis, M. Eric Tomas, Mme Zakia Khattabi, M. Yaron Pesztat, Mme Barbara Trachte, M. Olivier de Clippele, Mme Marion Lemesre, MM. Emmanuel De Bock, Didier Gosuin, Mmes Sophie Brouhon, Brigitte De Pauw.

Membre suppléant : Mme Caroline Désir.

Autres membres : MM. Hamza Fassi-Fihri, Jamal Ikazban, Arnaud Pinxteren.

Voir :

Document du Parlement :

A-522/1 – 2013/2014 : Projet d'ordonnance.

I. Inleidende uiteenzetting van Minister-President Rudi Vervoort

Minister-President Rudi Vervoort heeft voor de commissieleden de volgende uiteenzetting gehouden :

« Ieder jaar schrijven zowel de gemeenten als het Gewest, via hun openbare instellingen, een aanzienlijk aantal openbare opdrachten uit. Of het nu gaat om opdrachten voor de aanneming van diensten dan wel van werken, alle economische sectoren van ons Gewest komen erbij aan bod.

De obsessie inzake de beste prijs als enige waardemeter voor onze beslissingen heeft haar grenzen aangetoond.

Het is onze plicht onze economie te behoeden voor sociale en fiscale dumpingpraktijken, maar ook om de strijd aan te binden tegen zwartwerk ten gevolge van deze obsessie.

Er werden reeds diverse initiatieven met betrekking tot de openbare opdrachten aan dit Parlement voorgelegd. Onze waarden versterken en overdragen door via de overheidsopdrachten concrete beslissingen te nemen, is niet enkel van belang voor de Brusselaars, maar ook voor onze bedrijven.

Het ontwerp van ordonnantie dat vandaag aan u wordt voorgelegd, bekrachtigt het op 12 juli 2012 door de Regering geformuleerde streven om binnen de Economische en Sociale Raad van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest een Observatorium van de referentieprijzen voor de overheidsopdrachten op te richten.

De oprichting van dit Observatorium impliceert dat de aanbestedende overheden verplicht zullen worden om het advies van het Observatorium in te winnen over abnormaal lage prijzen die ingediend worden door inschrijvers op een overheidsopdracht. De overheidsopdrachten voor leveringen worden niet in dit ontwerp van ordonnantie behandeld, omdat de prijzen die bij dergelijke opdrachten gehanteerd worden, gekenmerkt worden door een grotere overzichtelijkheid.

Het abnormale karakter van de prijzen zal meer in het bijzonder beoordeeld worden in het licht van de voor de aanbestedende overheden geldende verplichting om toe te zien op de naleving van de federale en Europese wetgeving op de mededinging, maar ook vanuit het oogpunt van de naleving van de sociale en fiscale regelgeving.

De opdracht van het Observatorium zal er in de eerste plaats in bestaan op verzoek analyses uit te voeren, en dit zowel met het oog op de voorbereiding van de documenten van de opdracht als bij de opvolging van de

I. Exposé introductif du ministre-président Rudi Vervoort

Le ministre-président Rudi Vervoort a tenu devant les commissaires l'exposé suivant :

« Chaque année, tant les communes que la Région, au travers de ses organismes publics, lancent un nombre non négligeable de marchés publics. Qu'il s'agisse de marché de services, ou de travaux, tous les domaines économiques de notre Région sont concernés.

L'obsession du prix absolu, unique baromètre de nos décisions, a démontré ses limites.

Il est de notre devoir de préserver notre économie des dumpings sociaux et fiscaux mais aussi de lutter contre le recours au travail au noir induit par cette obsession.

Diverses initiatives relatives aux marchés publics ont déjà été soumises à ce Parlement. Renforcer et transmettre nos valeurs par le biais de décisions concrètes au travers des marchés publics touchera non seulement les Bruxellois et les Bruxelloises mais aussi nos entreprises.

Le projet d'ordonnance qui vous est soumis aujourd'hui confirme la volonté du Gouvernement, lors de sa séance du 12 juillet 2012, de créer un Observatoire des prix de référence des marchés publics au sein du Conseil économique et social de la Région de Bruxelles-Capitale.

La création de cet Observatoire imposera aux pouvoirs adjudicateurs publics de prendre l'avis de l'Observatoire sur le caractère anormal des prix remis par les soumissionnaires à un marché public. Les marchés publics de fournitures ne sont pas concernés par le présent projet d'ordonnance en raison de la lisibilité plus grande qui caractérise ces marchés quant aux prix qui y sont appliqués.

Ce caractère anormal des prix sera plus spécialement apprécié au regard de l'obligation pour les pouvoirs adjudicateurs de veiller au respect des législations fédérales et européennes de la concurrence mais aussi du respect des dispositions sociales et fiscales.

L'Observatoire aura pour mission : premièrement, de fournir, sur sollicitation, toute analyse dans le cadre tant de la préparation des documents du marché que du suivi des marchés publics et de leurs attributions.

overheidsopdrachten en de toewijzing ervan.

Daarnaast zal het algemene adviezen voorbereiden over de technische, en inzonderheid sociale en milieubepalingen, die opgenomen moeten worden in de documenten voor opdrachten van werken of diensten, om zo een conforme toewijzing en uitvoering van de overheidsopdrachten in het Brussels Gewest te bevorderen.

Ten derde zal het Observatorium toezien op de prijzen die in het licht van de mededinging tussen inschrijvers te beschouwen zijn als oneerlijk of frauduleus.

Ten slotte zal het ook een sensibiliserende rol vervullen en kennis verspreiden over abnormale prijzen bij overheidsopdrachten.

Het ontwerp van ordonnantie, zoals dit vandaag aan u wordt voorgelegd, biedt via het Observatorium ondersteuning voor de administratieve besluitvorming door vanuit een streven naar goed bestuur toe te zien op de naleving van de geldende wetgevingen.

Dit streven naar goed bestuur is zowel op gewestelijk als op lokaal vlak herhaaldelijk tot uiting gebracht. De oprichting van dit Observatorium van de referentieprijzen vormt een van de belangrijkste elementen van dit ontwerp van ordonnantie en heeft als doel een antwoord te leveren op de diverse situaties waar ik het bij het begin van mijn betoeg over had.

Om te anticiperen op eventuele vragen, stel ik een beknopte en dynamische behandeling van de tekst voor door snel de artikelen van de ordonnantie te overlopen en na te gaan hoe dit instrument op de bestaande regelgeving is afgestemd.

Laten we trachten het kader waarbinnen het Observatorium kan optreden nader te omschrijven:

1. Er wordt een beroep op het observatorium gedaan op verzoek van een aanbestedende overheid.

Meerdere feiten kunnen daar aanleiding toe geven (artikelen 6, 7 en 8):

- Het verlangen van de aanbestedende overheid: deze kan het advies op eender welk moment aanvragen voor een opdracht die haar aanbelangt, zelfs als de opdracht reeds werd gegund, bijvoorbeeld wanneer zich tijdens de uitvoering een conflict voordoet waaruit te laat blijkt dat bepaalde prijzen abnormaal zijn of de kwaliteit van bepaalde geleverde prestaties niet in verhouding staat tot de prijs die ervoor gevraagd wordt.

Deuxièmement, de préparer des avis généraux relatifs à l'insertion dans les documents du marché des clauses techniques, notamment sociales ou environnementales de nature à renforcer l'attribution et l'exécution conformes des marchés publics en Région bruxelloise.

Troisièmement, d'assurer une veille sur les prix relevant de politiques commerciales déloyales ou frauduleuses au regard de la concurrence entre soumissionnaires.

Et quatrièmement, de sensibiliser, et diffuser des connaissances en matière de prix anormaux dans les marchés publics.

Le projet d'Ordonnance tel qu'il vous est proposé aujourd'hui offrira, par l'intermédiaire de l'Observatoire, une aide à la prise de décision administrative tout en veillant au respect des législations applicables dans un souci de bonne administration.

Ce souci de bonne administration a été exprimé à de nombreuses reprises tant au niveau régional que local. La création de cet Observatoire des prix constitue une des principales avancées du présent projet d'ordonnance et vise à répondre aux diverses situations exposées au début de mon intervention.

De manière à anticiper les questions éventuelles, je vous propose d'aborder ce texte synthétiquement et de manière dynamique en balayant rapidement les articles de cette ordonnance et d'évoquer l'articulation du dispositif.

Attachons-nous à définir le cadre de l'intervention de l'Observatoire :

1. L'observatoire est saisi sur demande d'un pouvoir adjudicateur.

Plusieurs faits générateurs (article 6, 7, 8) :

- La volonté du pouvoir adjudicateur : il peut solliciter cet avis, à tout moment, pour un marché qui le concerne, et ce même après attribution, par exemple si un conflit se pose dans le cadre de l'exécution du marché, et qui révèle, trop tard, que certains prix sont anormaux ou que des prestations sont effectuées à des degrés de qualité que ne justifient pas les prix.

– Het abnormale karakter van de prijzen, dat door de aanbestedende overheid wordt vastgesteld: de ordonnantie verwijst hiervoor naar de definitie die de federale wet op de overheidsopdrachten geeft voor het begrip « abnormale prijzen », dat tegelijk een subjectief begrip (de aanbestedende overheid meent dat een of meerdere prijzen abnormaal zijn) en een objectief begrip is (op grond van de berekeningen vervat in de federale wet: +15% ten opzichte van de gemiddelde prijzen) – definitie vermeld in artikel 1, 5°. – De CPV-classificatie: de lijst met « risico-opdrachten » zal op advies van de ESR door de Regering worden vastgesteld. Ze zullen in dat geval automatisch worden medegedeeld. 2. Het observatorium brengt een niet-bindend en vertrouwelijk (artikelen 11 en 12) advies uit: dat betekent dat het advies van het observatorium MOET worden ingewonnen, maar dat het niet als zodanig gevolgd moet worden. Dat betekent verder ook dat het wordt voorgeschreven op straffe van relatieve nietigheid, wat wil zeggen dat: – Indien het advies niet werd ingewonnen, een partij die er baat bij zou kunnen hebben dat dit wel was gebeurd, dit als argument kan aanvoeren om aan te tonen dat zij benadeeld is door het ontbreken van het advies; – Indien het advies wel werd ingewonnen en eraan tegemoet is gekomen in de beslissing die de gunning van de opdracht rechtvaardigt, dit maar kan als argument worden ingeroepen in het kader van een hoger beroep, voor zover het tegemoetkomen aan het advies in het licht van de rechtspraak van de Raad van State een fout of een gebrek aan motivering zou vormen; – Alleen wanneer het advies geïntegreerd wordt in de motivering van de beslissing van de aanbestedende overheid dat de eigenschappen van de administratieve akte waarvan de ingezetenen in hun woonplaats de bekendmaking kunnen vragen erop overgaan;	– Le caractère anormal de prix, constaté par le pouvoir adjudicateur : l'ordonnance, en l'occurrence, se réfère à la définition de la loi fédérale sur les marchés publics relative aux « prix anormaux » qui est à la fois une notion subjective (le pouvoir adjudicateur estime un ou des prix anormaux) ou objective (sur base des calculs que définit la loi fédérale : +15% par rapport aux prix moyens) – définition renvoyée à l'article 1er, 5°. – La classification CPV : la liste de certains marchés « à risque » sera arrêtée par le gouvernement sur avis du CES. Ils feront l'objet d'une communication automatique, dans ce cas. 2. L'observatoire rend un avis non-contraignant et confidentiel (articles 11 et 12) : ceci signifie que l'avis de l'observatoire DOIT être sollicité, mais sur le fond ne doit pas être suivi. Ceci veut encore dire qu'il est prescrit à peine de nullité relative, c'est-à-dire que : – S'il n'a pas été sollicité, une partie qui aurait eu un intérêt à ce qu'il le soit, pourra en tirer argument pour indiquer que l'absence de l'avis le préjudicie ; – S'il a été sollicité et qu'il y a été répondu dans la décision motivant l'attribution d'un marché, ce n'est que dans la mesure où la réponse à l'avis constituerait une erreur ou un défaut de motivation au regard de la jurisprudence du Conseil d'Etat que l'avis pourrait être invoqué dans le cadre d'un recours ; – Ce n'est que s'il a été intégré à la motivation de la décision du pouvoir adjudicateur qu'il endosse les qualités de l'acte administratif dont les administrés peuvent postuler à leur endroit à la publicité ;

- De ordonnantie uiteraard niet in zou kunnen gaan tegen het vertrouwelijke karakter van de offertes die door de aanbestedende overheid onderhandeld zijn.
3. De aanbestedende overheden situeren zich op gewestelijk of lokaal niveau. In dat laatste geval voorziet de tekst uitdrukkelijk in een afstemming op de voor overheidsopdrachten geldende toezichtstermijnen, teneinde de beslissingstermijnen niet langer te maken (artikel 7 + artikelen 13, 14, 15).
  4. Om de interventie van het Observatorium te vervolledigen, dient uiteraard, op basis van de gegevens die het Observatorium vergaart en met elkaar verbindt, nader bepaald te worden welke hefboomen en strategische mogelijkheden het bestaan ervan in de toekomst mogelijk kan maken:
    - In zijn jaarverslag (artikel 4) heeft het Observatorium onder meer als taak om verslag uit te brengen over de opdrachten die het uitvoert en bij het onderzoeken van de vastgestelde abnormale prijzen te oordelen welke weerslag deze hebben op de naleving van de wettelijke procedures bij de toewijzing van de lokale en gewestelijke overheidsopdrachten, de uitvoering van de overheidsopdrachten, de naleving van de Europese en de federale wetgeving op de mededinging tussen de inschrijvers en de toepassing van de technische, en inzonderheid de sociale en milieugebonden bepalingen.
    - Als gevolg daarvan, en dit op gepaste wijze, zal het Observatorium bijvoorbeeld in welbepaalde risicosectoren de aanbestedende overheden kunnen helpen de bepalingen van hun bestekken te versterken door er specifieke technische voorschriften in op te nemen (bv.: niet-vervuilende eigenschappen van onderhoudsproducten in het kader van een schoonmaakopdracht) of bijzondere (sociale of milieugebonden) clausules om inschrijvingen te vermijden waar sprake is van enige vorm van dumping of oneerlijke concurrentie. ».

II. Algemene bespreking

De heer Didier Gosuin heeft gewacht op dit ontwerp van ordonnantie, dat het resultaat is van voorbereidend werk van de Economische en Sociale Raad en de strijd

- L'ordonnance ne saurait naturellement s'opposer au caractère confidentiel des offres négociées par le pouvoir adjudicateur.

3. Les pouvoirs adjudicateurs sont régionaux ou locaux. En ce dernier cas le texte prévoit clairement une articulation avec les délais de tutelle « marchés publics » de manière à ne pas allonger les délais de décision (article 7 + articles 13, 14, 15).
4. Pour compléter cette intervention de l'Observatoire, il y a évidemment lieu de définir, sur base de la collecte des informations au carrefour desquels il se trouve, quels sont les leviers et opportunités stratégiques que son existence va permettre à l'avenir :
  - Dans son rapport annuel (article 4) l'Observatoire a notamment pour tâche de faire rapport des missions qu'il réalise et d'évaluer, quant à la vérification des prix anormaux constatés, l'impact de ceux-ci sur le respect des procédures légales dans l'attribution des marchés publics locaux et régionaux, l'exécution des marchés publics, le respect des législations européennes et fédérales en matière de concurrence entre les entreprises soumissionnaires, l'application des clauses techniques, notamment sociales et environnementales.
  - Corollairement, et de manière opportune, l'Observatoire pourra par exemple, dans certains secteurs précis, à risque, aider les pouvoirs adjudicateurs à renforcer les dispositions de leurs cahiers des charges, avec l'intégration de prescriptions techniques spécifiques (ex : qualités « non-polluantes » de produits d'entretien dans un marché de nettoyage) ou de clauses particulières (sociales ou environnementales) pour éviter des soumissions marquant une forme de dumping ou de concurrence déloyale. ».

II. Discussion générale

M. Didier Gosuin attendait ce projet d'ordonnance, fruit d'un travail préparatoire mené au sein du Conseil économique et social, en vue de lutter contre des

aanbindt met misbruiken, die gelijkgesteld worden met oneerlijke concurrentie, die de enige verklaring voor abnormaal lage prijzen is. Dankzij de knowhow van het toekomstige observatorium zal de aanbestedende overheid weliswaar beter gewapend zijn, maar ze zal erop moeten toezien dat de procedures niet aanslepen. Vandaag al duurt het lang voordat een overheidsopdracht kan worden afgerond wegens de talrijke beroepen die na de toewijzing worden ingediend.

Het verheugt de spreker dat de leden van de Raad hun meningsverschillen konden bijleggen en een gemeenschappelijk doel nastreven. Zodra het ontwerp aangenomen is, moet de regering informatievergaderingen voor het gemeentelijk personeel organiseren en een zo gedetailleerd mogelijk vademecum opstellen.

De heer Olivier de Clippele betreurt de discriminatie van de eerlijke inschrijvers tegenover de inschrijvers die er enkel op uit zijn beroep in te stellen tegen de gunningsbeslissing en schadevergoeding in de wacht te slepen. Is het in dat opzicht verstandig om in een relatieve nietigheid van de beslissing te voorzien? De eiser moet weliswaar een causaal verband aantonen tussen zijn schade en een nalatigheid, maar gaat het eigenlijk wel over een oorzaak van relatieve nietigheid?

Men kan niet ontkennen dat de wet op de overheidsopdrachten zeer omslachtig is en dat die aangelegenheid voor een groot deel ontsnapt aan de gewestelijke wetgever. Het gebeurt regelmatig dat een aan die wet onderworpen overheid daar opzettelijk probeert onderuit te komen, bijvoorbeeld via vastgoedleasing.

De Minister-President legt uit dat het begrip “relatieve nietigheid” in het ontwerp zal worden verfijnd naargelang de beroepen die zullen worden ingesteld. Het is inderdaad zo dat het aantal beroepen een stijgende trend vertoont, zodat het erop lijkt dat inschrijvers hoe dan ook beroep instellen in de hoop dat ze een procedurefout kunnen aanvoeren, en zelfs parallelle onderhandelingen met de aanbestedende overheid voeren.

Hij verduidelijkt ter attentie van de heer Gosuin dat de werk- en informatiegroep Overheidsopdrachten, waarin de 19 Brusselse gemeenten vertegenwoordigd zijn, toeziet op de correcte voorlichting van het gemeentelijk personeel over deze aangelegenheid.

Het verheugt de heer Philippe Close dat het overleg in de Economische en Sociale Raad in het kader van de New Deal zijn vruchten heeft afgeworpen. De Europese wetgeving evolueert trouwens eveneens in de goede richting. Het toekomstige observatorium zal de aanbestedende overheden ondersteunen in de strijd tegen de exploitatie van onderbetaalde werknemers.

pratiques abusives. Celles-ci s'assimilent à de la concurrence déloyale, qui seule peut expliquer des prix anormalement bas. Certes, le pouvoir adjudicataire sera mieux armé, grâce à l'expertise du futur observatoire, mais il devra veiller à éviter des allongements de procédure. Il faut déjà aujourd'hui un long délai pour mener à bien la conclusion d'un marché public, à cause des nombreux recours qui suivent l'attribution.

L'intervenant se félicite que les membres du Conseil aient su surmonter leurs divergences pour se fédérer dans un but commun. Une fois que le projet sera adopté, le gouvernement devra mettre sur pied des séances d'information à destination du personnel communal et rédiger un vade-mecum aussi détaillé que possible.

M. Olivier de Clippele déplore la discrimination qui frappe les soumissionnaires honnêtes par rapport à ceux qui introduisent une offre dans le seul but d'intenter un recours contre la décision d'attribution et d'espérer des indemnités. Est-il judicieux à cet égard de prévoir une nullité relative de la décision ? Le requérant doit certes prouver un lieu de causalité entre son dommage et un manquement, mais est-ce à proprement parler une cause de nullité relative ?

On ne peut nier que la loi sur les marchés publics comporte de nombreuses lourdeurs et que cette matière échappe malheureusement pour une bonne partie au législateur régional. Ainsi, il n'est pas rare qu'une autorité soumise à cette loi cherche délibérément à sortir de son champ d'application, par exemple au moyen de la conclusion d'un leasing immobilier.

Le ministre-président explique que la notion de nullité relative contenue dans le projet sera affinée selon les recours qui seront introduits. Il est vrai que les recours ont tendance à se multiplier, à tel point que des soumissionnaires semblent tenter un recours en tout état de cause, en espérant se fonder sur une faille de la procédure suivie, voire mener des négociations parallèles avec le pouvoir adjudicataire.

Il précise à M. Gosuin que le groupe de travail et d'information sur les marchés publics, qui rassemble les 19 communes bruxelloises, veillera à la bonne information du personnel des communes au sujet de cette matière.

M. Philippe Close se réjouit que la concertation menée au sein du Conseil économique et social, dans le cadre du « New Deal », ait porté ses fruits. La législation européenne évolue elle aussi dans le bon sens, d'ailleurs. Le futur observatoire viendra en appui des autorités adjudicatrices, afin de lutter contre l'exploitation de travailleurs sous-payés.

III. Artikelsgewijze bespreking en stemmingen

Artikel 1

Dit artikel lokt geen enkele commentaar uit.

Stemming

Artikel 1 wordt aangenomen bij eenparigheid van de 12 aanwezige leden.

Artikel 2

Dit artikel lokt geen enkele commentaar uit.

Stemming

Artikel 2 wordt aangenomen bij eenparigheid van de 12 aanwezige leden.

Artikel 3

Dit artikel lokt geen enkele commentaar uit.

Stemming

Artikel 3 wordt aangenomen bij eenparigheid van de 12 aanwezige leden.

Artikel 4

Dit artikel lokt geen enkele commentaar uit.

Stemming

Artikel 4 wordt aangenomen bij eenparigheid van de 12 aanwezige leden.

Artikel 5

Dit artikel lokt geen enkele commentaar uit.

Stemming

Artikel 5 wordt aangenomen bij eenparigheid van de 12 aanwezige leden.

Artikel 6

Dit artikel lokt geen enkele commentaar uit.

III. Discussion des articles et votes

Article 1er

Cet article ne suscite aucun commentaire.

Vote

L'article 1er est adopté à l'unanimité des 12 membres présents.

Article 2

Cet article ne suscite aucun commentaire.

Vote

L'article 2 est adopté à l'unanimité des 12 membres présents.

Article 3

Cet article ne suscite aucun commentaire.

Vote

L'article 3 est adopté à l'unanimité des 12 membres présents.

Article 4

Cet article ne suscite aucun commentaire.

Vote

L'article 4 est adopté à l'unanimité des 12 membres présents.

Article 5

Cet article ne suscite aucun commentaire.

Vote

L'article 5 est adopté à l'unanimité des 12 membres présents.

Article 6

Cet article ne suscite aucun commentaire.

Stemming

Artikel 6 wordt aangenomen bij eenparigheid van de 12 aanwezige leden.

Artikel 7

Dit artikel lokt geen enkele commentaar uit.

Stemming

Artikel 7 wordt aangenomen bij eenparigheid van de 12 aanwezige leden.

Artikel 8

Dit artikel lokt geen enkele commentaar uit.

Stemming

Artikel 8 wordt aangenomen bij eenparigheid van de 12 aanwezige leden.

Artikel 9

Dit artikel lokt geen enkele commentaar uit.

Stemming

Artikel 9 wordt aangenomen bij eenparigheid van de 12 aanwezige leden.

Artikel 10

Dit artikel lokt geen enkele commentaar uit.

Stemming

Artikel 10 wordt aangenomen bij eenparigheid van de 12 aanwezige leden.

Artikel 11

Dit artikel lokt geen enkele commentaar uit.

Stemming

Artikel 11 wordt aangenomen bij eenparigheid van de 12 aanwezige leden.

Artikel 12

Dit artikel lokt geen enkele commentaar uit.

Vote

L'article 6 est adopté à l'unanimité des 12 membres présents.

Article 7

Cet article ne suscite aucun commentaire.

Vote

L'article 7 est adopté à l'unanimité des 12 membres présents.

Article 8

Cet article ne suscite aucun commentaire.

Vote

L'article 8 est adopté à l'unanimité des 12 membres présents.

Article 9

Cet article ne suscite aucun commentaire.

Vote

L'article 9 est adopté à l'unanimité des 12 membres présents.

Article 10

Cet article ne suscite aucun commentaire.

Vote

L'article 10 est adopté à l'unanimité des 12 membres présents.

Article 11

Cet article ne suscite aucun commentaire.

Vote

L'article 11 est adopté à l'unanimité des 12 membres présents.

Article 12

Cet article ne suscite aucun commentaire.

Stemming

Artikel 12 wordt aangenomen bij eenparigheid van de 12 aanwezige leden.

Artikel 13

Dit artikel lokt geen enkele commentaar uit.

Stemming

Artikel 13 wordt aangenomen bij eenparigheid van de 12 aanwezige leden.

Artikel 14

De heer Didier Gosuin vraagt of de intercommunales op voet van gelijkheid met de overheden zullen worden behandeld.

De Minister-President antwoordt bevestigend. Voor de intercommunales zal er evenwel een specifiek besluit worden uitgevaardigd. De eredienstplaatsen, zoals kerkfabrieken, die weliswaar onderworpen zijn aan de wetgeving op de overheidsopdrachten, vallen daarentegen buiten het toepassingsgebied van het ontwerp van ordonnantie.

Stemming

Artikel 14 wordt aangenomen bij eenparigheid van de 12 aanwezige leden.

Artikel 15

Dit artikel lokt geen enkele commentaar uit.

Stemming

Artikel 15 wordt aangenomen bij eenparigheid van de 12 aanwezige leden.

Artikel 16

Dit artikel lokt geen enkele commentaar uit.

Stemming

Artikel 16 wordt aangenomen bij eenparigheid van de 12 aanwezige leden.

Vote

L'article 12 est adopté à l'unanimité des 12 membres présents.

Article 13

Cet article ne suscite aucun commentaire.

Vote

L'article 13 est adopté à l'unanimité des 12 membres présents.

Article 14

M. Didier Gosuin demande si les intercommunales seront mises sur le même pied que les collectivités locales.

Le ministre-président répond que oui. Les intercommunales feront néanmoins l'objet d'un arrêté spécifique. En revanche, les lieux de culte, tels que les fabriques d'église, bien que soumis à la législation sur les marchés publics, sortent du champ d'application du projet d'ordonnance.

Vote

L'article 14 est adopté à l'unanimité des 12 membres présents.

Article 15

Cet article ne suscite aucun commentaire.

Vote

L'article 15 est adopté à l'unanimité des 12 membres présents.

Article 16

Cet article ne suscite aucun commentaire.

Vote

L'article 16 est adopté à l'unanimité des 12 membres présents.

IV. Stemming over het geheel

Het ontwerp van ordonnantie wordt in zijn geheel aangenomen bij eenparigheid van de 12 aanwezige leden.

– *Vertrouwen wordt geschonken aan de rapporteur voor het opstellen van het verslag.*

De Rapporteur,

Barbara TRACHTE

De Voorzitster,

Françoise DUPUIS

IV. Vote sur l'ensemble

L'ensemble du projet d'ordonnance est adopté à l'unanimité des 12 membres présents.

– *Confiance est faite à la rapporteuse pour la rédaction du rapport.*

La Rapporteuse,

Barbara TRACHTE

La Présidente,

Françoise DUPUIS